Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 42. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 5-го БЕРЕЗНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 5, 1982 No. 42. VOL. LXXXIX.

УКРАЇНЦІ ПІДТРИМУЮТЬ МИЛЛИСЕНТ ФЕНВИК



Миллисент Фенвик

„Українці за вибір Миллисент Фенвик до Сенату"— це назва щойно заснованого комітету для підтримки Миллисент Фенвик у її намаганні здобути німінацію Республіканської партії на кандидатуру до Сенату ЗСА. Після досягнення цієї мети Комітет продовжуватиме підтримувати М.Фенвик аж до загальних виборів у листопаді ц.р. Цей Комітет не є партійний, він офіційно зареєстрований стейтом Ню Джерзі як „незалежний комітет політичної акції".

Після кількох зустрічів ініціятивної групи, на яких обговорювано стратегію і тактику праці, д-ра Ігора Кошмана з Бескінг Ридж було обрано на голову Комітету, Божену Ольшанівську з Нюарку—на першу заступницю голови, Володимира Багрія із Скач Плейнс—на другого заступника голови, Володимира Боднара з Нюарку—на секретаря, а Івана Ориняка з Мейплвуду—на фінансового секретаря.

Д-р Кошман брав активну участь в успішних виборах М.Фенвик у 1974 році до Палати Репрезентантів з п'ятого конґресового дистрикту Ню Джерзі. „Першим завданням цієї групи є обрати М.Фенвик республіканською кандидаткою в номінаційних виборах 8-го червня 1982 року, а пізніше— вибрати її до Сенату",— сказав д-р Кошман.

Поштовхом до створення Комітету в українсько-американській громаді була вдячність супроти М. Фенвик за її невтомні спроби поліпшити ситуацію в ділянці оборони людських прав, особливо в Совєтськім Союзі, та численні акції з її ініціятиви в обороні переслідуваних українських правозахисників. Співпраця і стосунки між нею та українською громадою в Америці були якнайкращі протягом багатьох років її політичного, публічного життя.

Д-р Кошман також заявив, що Комітет відкритий для всіх зацікавлених у виборі М.Фенвик до Сенату, незалежно від їхньої партійної приналежности.

В суботу, 13-го березня ц.р., о год. 7-ій вечора в Українському Народному Домі, 140 Проспект авеню, Ірвінгтон, Н.Дж., відбудеться зустріч Комітету з громадою.

За додатковими інформаціями слід звертатися на адресу: Ukrainian Americans for Fenwick, 33 Sunnybrook Road, Basking Ridge, N.J. 07920.

Баффало віддало шану Патріярхові Йосифові

Баффало, Н.Й. (М.Лоза). — В неділю, 21-го лютого 1982 року, вірні Української Католицької Церкви Баффало й околиці вшанували Патріярха Йосифа з нагоди 90-ліття від дня його народження. Святкування проходили під гаслом „В поклоні Патріярхові".

Згідно з бажанням духовних властей, згаданої неділі в місцевих українських католицьких церквах були відслужені св. Літургії в намірені Патріярха.

В пополудневих годинах того дня відбулися святочні сходини мирян в авдиторії школи св. Миколая, з відповідною програмою. Ці сходини влаштовано за старанням найбільшої в Баффало й околиці парафії св. Миколая при співучасті місцевого відділу Патріярхального Товариства.

Свято відкрив Ігор Чмола і попросив до слова о. д-ра Павла Івахова, який був студентом Богословської Академії у Львові, ректором якої був теперішній Патріярх Йосиф. О. д-р Павло Івахів накреслив докладний образ Ювілята, підкресливши його заслуги для віри й науки, для Церкви й народу.

В дальшій частині програми брали участь старші й молодь. При згадці виконавців тієї частини програми першим слід згадати найменшого виконавця. Був ним хлопчик із садочка, Андрійко Ковтало, який своєю відвагою і хистом викликав загальний подив. Його виступом присутні були захоплені. А. Ковтало проспівав „Молитву за Україну" М. Барабаша при фортепіяновому супроводі своєї учительки Ольги Чмоли. Співочий гурток учениць школи св. Миколая відспівав три пісні — теж при супроводі О. Чмоли.

З мелодеклямацією вірша Павла Тичини „Скорбна Мати" виступила Неоніля Стецьків. Музичний підклад для цього вірша написав батько Неонілі Стецьків св. п. проф. Василь Безкоровайний. Музичний супровід спочивав в руках піяністки Ольги Алексевич-Лавні. Ця піяністка акомпаньювала теж і хорові „Бурлаки", який під проводом проф. Юрія Лаврівського проспівав три пісні і закінчив програму молитвою „Боже, вислухай благання..."

Сцену оформив мистець Мар'ян Борачок. На чоловій стіні виднів — його ж таки пензля — великий портрет Блаженнішого Патріярха.

Учасників свята було багато. Основну частичу присутніх творили вірні парафії св. Миколая. Були заступлені теж і інші парафії — так, свято можна вважати загально-громадським.

З духовенства — крім о. д-ра Павла Івахова — присутнім був о. Іван Мак, парох церкви св. Василія Великого в сусіднім до Баффало містечку Ленкестер, Н.Й.

РЕЛІГІЙНІ КОНЦЕРТИ

Пассейк, Н.Дж. — Напередодні великих роковин тисячоліття хрищення України хор української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку влаштовує релігійні концерти у трьох місцевостях: в неділю, 7-го березня в Пассейку в залі Української Централі при 240 Говп авеню; 21-го березня в Нюарку в новій авдиторії школи при Санфорд авеню; 28-го березня у Філядельфії в Катедральній авдиторії при Френклин вулиці. Початок концертів, присвячених появі Матері Божої в Люрді, Франція, о год. 4-ій по полудні. В програмі братимуть участь: о. Василь Прийма, парох Люрду, сопрано Марта Кокольська-Мусійчук, Оксана і Ярослав Рудакевічі та Іванна Кононів; хор української католицької церкви в Нюарку та ансамбль бандуристів „Гомін". Вступи по 5 долярів від особи; дохід призначений на викінчення церкви в Люрді.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА Реґена постановила викреслити зі списка терористичних держав Ірак, а на його місце поставити комуністичну Кубу. Таким способом число держав зарахованих до терористичних не змінилося і до нього входять тепер Лівія, Сирія, Південний Ємен і Куба.

Чужі сили контролюють партизанську боротьбу в Сальвадорі

Вашінґтон. — Державний секретар ЗСА Александер Гейґ поінформував Комісію міжнародних справ Палати Репрезентантів, що тепер ЗСА „посідають достатні незаперечні докази, що чужі, несальвадорські сили контролюють партизанською боротьбою в Ель Сальвадорі".

В Конґресі множаться критичні голоси в справі американської допомоги урядові республіки Ель Сальвадор. Ті самі, або подібні елементи, які подібною акцією проти допомоги Анґолі добилися успіху й причинилися таким чином до поразки націоналістичних сил і перемоги лівих, пробують добитися того самого в Середній Америці. Відповідаючи конґресменам державний секретар Гейґ заявив, що „припинення комуністичного проникання в обшир Караїбського моря і країн Середньої Америки є у життєвому інтересі ЗСА".

В часі, коли в Конґресі відбуваються такі дебати, в Сальвадорі скріплені новими силами зі зовні партизани розвивають свої бойові й терористичні акції з наміром зірвати вибори, які призначені на 28-го березня цього року. Акції партизан довели до важких боїв з урядовими військами в районі гірського, вулканічного хребта Ґуазапа. Після початкових успіхів офензива урядових військ натрапила на зростаючий спротив партизан. Після десятиденної офензиви урядові війська нагло припинили наступ, а один з командирів урядових сил полковник Мануель Едмундо Палясіос заявив, що „офензива закінчена", даючи до зрозуміння, що урядові війська осягнули намічену ціль і тому почалося відтягнення відділів з їхніх позицій. Одначе серед корпусу міжнародних спостерігачів панують сумніви, чи справді урядові війська осягнули свою ціль, чи відтягнення війська й припинення наступальних акцій викликані тактичними потребами, чи може є якісь інші причини. Сумніви спостерігачів підтримані ранішою заявою того самого полковника, що „наступ мусить ще тривати два або три тижні, щоб осягнути свою ціль".

На додаткові запити полковник Палясіос сказав, що відтягнення військ з району Ґуазапа і міста Сучітото не є тотальне, бо деякі частини залишаться в тому районі для закінчення очищувальних акцій та ліквідації здобутих таборів, магазинів і опірних пунктів лівих партизан. Одначе, як подають обсерватори, лінійні частини, які прибули з зони боїв до міста Сучітото зовсім ані своїм виглядом, ані настроями не виглядають на переможців.

У світі

ГРЕЦІЯ ПІД КЕРМОЮ СОЦІЯЛІСТИЧНОГО уряду Андреаса Папандреу почала приспішено дозброюватися. Віцеміністер оборони грецького уряду Георґіос Пецос виїхав до промислових країн Західньої Европи і на доручення свого уряду переводить там розмови у двох справах: постачання зброї Греції на протязі цілого десятиріччя; допомога в побудові грецького збросневого і взагалі оборонного промислу. Після відвідин Західньої Европи, включно з Великою Британією, він прибуде в тій самій справі до ЗСА. Грецький уряд є заінтересований всіми ділянками промислу, включно з виробництвом важких танків і модерних літаків. Так само уряд Греції має на меті поставити новочасну електронічну промисловість для виробництва тих усіх модерних інструментів, без яких не можна успішно провадити оборони країни х теперішних часах.

НЕДАВНО СВІТОВІ ЗАСОБИ МАСОВОЇ інформації подали, що король Йорданії Гуссейн приступив до формування добровільного корпусу допомоги Іракові у війні з Іраном. Головним командиром того корпусу є сам король, який заявив, що у потребі він прибуде на поле бою, щоб командувати. Перші формації цього корпусу вже опустили Амман, столицю Йорданії, і через Багдад прибудуть на фронт. Перед від'їздом до Багдаду король особисто перевів інспекцію частин, які відійшли на фронт.

ПІСЛЯ СТАБІЛІЗАЦІЇ ВНУТРІШНІХ ВІДНОСИН в Південній Кореї уряд Південної Кореї на чолі з президентом Чун Ду Гваном ухвалив амнестію для 2,862 осіб, а в тому для 297 політичних в'язнів. Серед тих політичних в'язнів, яким обнижено кари є лідер опозиції Кім Дае Юнґ, якого засуджено було на кару смерти, бо йому суд доказав, що він нелеґально готував державний переворот при допомозі чужих сил. Переворот він готовив, перебуваючи в Кореї, а відтак в Японії. Кару смерти замінив йому президент Гван на досмертну тюрму під тиском американської публічної опінії та на інтервенцію американських офіційних чинників. Родина Юнґа перебуває постійно в Сеулі, столиці Південної Кореї, і його дружина відвідує його двічі в місяць. Крім Юнґа всі інші особи, яких було 13 на спільному процесі, також дістануть амнестію. Так само амнестією обнято всіх тих, які зорганізовували й вели вуличні заворушення в травні 1980 року в місті Квенґджю. Є їх 17 осіб. Особам, яких судили військові суди та яких позбавлено громадянських прав на підставі приписів військового карного кодексу, будуть повернені ті права.

ТЕРОРИСТИ З ІРЛЯНДСЬКОЇ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ Армії (ІРА) намагалися вбити головного суддю в Олстері (Північна Ірляндія), провінції Англії. 63-річний найвищий суддя Лорд Ловрі висідав з авта, як ірляндські терористи обстріляли його з укриття. Охороні найвищого судді вдалося ще кинути суддю на підлогу в авті й тим врятувати йому життя. Але терористи поранили приятеля судді, який саме в тому місці очікував його. Важко поранений приятель судді, професор математики Роберт Перкс, перебув кризу й приходить до здоров'я. Не зважаючи на те, що напад відбувся на терені ізольованих забудувань Університету Королеви в Бельфасті, терористам вдалося втекти.

ЛІБЕРАЛЬНІ Й ЛІВІ КОЛА ДЕРЖАВ НАТО ведуть завзяту кампанію проти турецької військової хунти за те, що вона в боротьбі з тероризмом завела суворе перестерігання обов'язуючих законів, що ними вона добилася великих успіхів. Хунті вдалося майже зовсім викорінити тероризм і, як каже турецька преса, „віддати вулиці, парки й інші публічні місця назад суспільству". За те популярність військової влади росте серед турецької громадськости, як і вимоги продовжувати ту політику аж до повної перемоги, а тоді вже перевести вибори й передати владу партіям, яких репрезентанти становитимуть парляментарну більшість. По цій лінії хунта останньо замкнула деякі періодичні видання різних політичних груп, а між ними тижневик „Араїс", орган колишнього прем'єра Булєнта Ечевіта, який керував урядом перед приходом до влади хунти.

ЯРУЗЕЛЬСКІ ПОГРОЖУЄ ПОЛЬСЬКИМ ДИСИДЕНТАМ

Варшава, Польща. — Перший секретар Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії (ПОРП), прем'єр-міністер Войцех Ярузельскі повернувся, після дводенних розмов з Леонідом І. Брежнєвим й іншими совєтськими лідерами до Варшави. У кінцевій розмові польський військовий диктатор, який сповняє тепер функцію голови Військової ради національного спасіння, обіцяв кремлівським керівникам розправитись з черговими спробами виступу проти „соціялістичного ладу" в Польщі і з антикомуністичними тенденціями.

Запевнення Ярузельского Москві було включене у спільний комунікат, який появився зараз таки після відлету польського прем'єра з Москви. Комунікат між іншим називає західні економічні й інші санкції супроти Совєтського Союзу і Польщі „прямим шантажем", спрямованим для „підірвання основ соціялістичних держав".

З приводу цієї зустрічі двох комуністичних лідерів закордонні кореспонденти в відмічають, що генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР Леонід І. Брежнєв дуже подався, виглядав змученим, але не зважаючи на те, він прийняв запрошення Ярузельского відвідати вже в найближчому майбутньому Польщу. Спостерігачі однак думають, що 75-річний совєтський лідер ледве чи зможе скоро вибратись в довшу подорож з огляду на здоров'я

В раніших розмовах Ярузельского з Брежнєвим, у яких брали також участь голова Ради Міністрів СССР Ніколай А. Тіхонов і керівник КҐБ Юрій В. Андропов, польські речники звернули увагу, що західні санкції значно підірвали польську економію, яка опинилася на краю руїни. Взагалі польська делеґація намагалася, як про це інформують західні пресові агентства, представити господарську ситуацію в Польщі у дуже чорних красках, може навіть з примедитацією, щоб отримати більшу совєтську економічну допомогу в будучому. Крім того, вони жалувались, що західні держави вмішуються до внутрішніх справ Польщі, що суперечить Гельсінкським угодам.

В кінцевому комунікаті нічого не згадується про долю вільної профспілки „Солідарність" і про евентуальне знесення воєнного стану в Польщі, але натомість є декілька натяків, що Польща все ще „загрожена ворогами соціялізму" і проти цього будуть змагатися не тільки польські, але також інші комуністичні держави. Очевидно, документ кількакратно повторяє, що воєнний стан врятував Польщу від „анархії і хаосу" і від „захитання соціялістичної системи", до чого ніколи не допустить польський уряд і комуністична партія. Західні дипломати звернули увагу, що Москва не обіцяла багато польській делеґації і ніхто із совєтських речників не висловив надії, що допомога СССР для Польщі перевищуватиме дотеперішних 3,8 більйона долярів.

Після повороту В. Ярузельского з Москви, його уряд, згідно з інформаціями польського пресового агентства ПАП, запропонував 4,000 осіб, інтернованих під час воєнного стану, але не судженим за порушення законів, виїхати на постійно за кордон разом з родинами. Охочі скористати з того заряджения можуть вже від 15-го березня ц.р. вносити аплікації на виїзд до вибраної ними країни. У повідомленні нічого не сказано чи це нове зарядження відноситься також до голови Крайового комітету вільної профспілки „Солідарність" Леха Валенси, який, не зважаючи на раніші поголоски про звільнення, все ще перебуває в ізоляції біля Варшави.

Західні дипломати пригадують, що прем'єр Ярузельскі, зустрічаючись в січні з представниками Европейської економічної спільноти, намагався „зорієнтуватись" чи европейські країни є згідні прийняти більше число поляків „видворених" за нельояльність до польського уряду, чи за беззастережну підтримку „Солідарности".

У Вашінґтоні речники Державного департаменту заявили, що плян комуністичного уряду Польщі треба гостро засудити. Вигляде, заявив речник Департаменту Стів Стайнер, що Ярузельскі може заспокоїти хвилю неспокоїв в країні шляхом викинення за кордон противників комуністичної системи.

Заповідають дальший спад цін нафтової ропи

Лондон, Англія.—Спад цін на нафтову ропу прибирає характер лявіни. Після цілого ряду обнижок ціни різними продуцентами і то всупереч спільному рішенню ОПЕК, Англія обнизила ціну на свою ропу аж на чотири доляри на бочілку.

Англія, очевидно, не є членом ОПЕК і вона не належить до групи найбільших продуцентів, але її роля на світовому нафтовому ринку, зокрема, в теперішніх умовах, особливо велика. Всі інші країни обнижували ціну на біля два доляри на бочілці, Англія обнизила подвійно.

Зробила вона це надзвичайно тяжких господарських умовах, коли в країні великий господарський застій число безробітних осягнуло рекордову висоту, а держава знаходиться у великій фінансовій потребі.

Англійські нафтові поля і продукція нафти належать до держави і держава може реґулювати її ціну. Англійська нафта має велику перевагу на европейському ринку, з огляду на його безпосередню близькість до неї. Але під боком Англії, в Роттердамі, Голляндія, знаходиться центр вільної, позаконтрактової торговлі ропою і на ньому ціни значно нижчі від усіх контрактових цін.

Ці останні факти на нафтовому ринку викликали велике занепокоєння серед продуцентів ропи, а в першу чергу серед членів ОПЕК. Дотепер ОПЕК диктувала ціни ропи і від того диктату були тільки малі відхилення, а вільний ринок мав свою, значно вищу ціну. Головну ролю в ОПЕК відіграла Савдійська Арабія, яка продає свою ропу по 34 доляри за бочілку.

Після обниження ціни англійської ропи до 31 доляра за бочілку і великого спаду цін на вільному ринку та обниження цін деяких інших країн ОПЕК, навіть проти волі ОПЕК, настає дуже критичний момент для ОПЕК.

Керівні чинники ОПЕК повідомили, що вони відбудуть пленарну надзвичайну конференцію ще під кінець березня. На тій конференції буде обговорена не лише справа негайної обнижки на ціну ропи, але також стратегія продуцентів ропи на довший час.

Діло в тому, що загроза господарського застою в світі протягається, надії на вихід з нього маліють, а тому й запотребування на ропу маліє.

ЗНОВУ СУДЯТЬ ЧЛЕНІВ УГГ

Вашінґтон (УІС „Смолоскип"). — Американські діячі, які тількищо повернулися з СССР, привезли вістку, що в Україні знову засудили на довгі роки ув'язнення кількох членів Української Гельсінкської Групи.

Василь Січко, народжений 22 грудня 1956 року, студент, член Української Гельсінкської Групи, як і його батько Петро, був вперше заарештований в липні 1979 року, а відтак засуджений на 3 роки ув'язнення за виступ на могилі замордованого КҐБ українського композитора Володимира Івасюка. Ув'язнення відбував в концтаборі міста Черкаси. В. Січка засудили у січні 1982 року на додаткових 3 роки ув'язнення.

Ярослав Лесів, народжений 3 січня 1943 року, колишній член Українського Національного Фронту, колишній політв'язень (1967-1978). У листопаді 1981 року КҐБ і редактори „Вістей з України" поширювали провокаційні і наклепницькі вістки серед туристів, які були в Україні про Я. Лесіва. Його засудили в грудні 1981 року на додаткових 5 років ув'язнення.

Василь Стрільців, народжений 13-го січня 1929 року, член Української Гельсінкської Групи, колишній політв'язень (1944-1954), був арештований в жовтні 1979 року, засуджений на 2 роки ув'язнення, яке відбував біля Полтави. З кінцем 1981 року він був знову засуджений на додаткових 6 років ув'язнення,

З цього самого джерела одержано вістку про ув'язнення цілого ряду віруючих баптистів, адвентистів і п'ятидесятників. У списках ув'язнених є також прізвища Михайла Гориня, хоч він, як відомо, не брав участи в діяльності релігійних груп.

Михайло Горинь, народжений 20-го червня 1930 року на Львівщині, колишній викладач української мови і літератури, автор багатьох статтей, які він друкував у львівських періодичних виданнях. Відбував ув'язнення в роках 1965-71. Був арештований восени 1981 року у Львові. Його обвинувачують у написанні кількох „антисовєтських" статтей.

В Америці

СЕРЕД БАГАТЬОХ АМЕРИКАНСЬКИХ законодавців у Вашінґтоні панує переконання, що зменшення федеральної допомоги для тих шпиталів, які приймають на лікування пацієнтів, що знаходяться на медікер спричиниться до загального піднесення цін за лікування для всіх потребуючих лікарської опіки американців. Таку думку підтримують також адміністратори шпиталів і речники забезпеченевих компаній, які кажуть, що шпиталі, щоб існувати, будуть змушені піднести оплати за лікування для тих пацієнтів, які ще не користуються з програми медікер чи медікейд. Як відомо Адміністрація президента Роналда Реґена домагається загального скорочення фондів принаймні на два відсотки для шпиталів на покриття дефіцитів пов'язаних з лікуванням старших осіб. „Тому, що Уряд відмовляється покривати різниці, хтось інший мусить їх покрити", — кажуть представники шпиталів, які тепер ведуть у Вашінґтоні кампанію серед сенаторів і конґресменів, щоб вони не допустили до скорочення фондів на лікування.

СЕНАТ ГОЛОСАМИ 57 ПРОТИ 37 ПРОГОЛОСУВАВ законопроєкт, який забороняв би шкільним чинникам насильно перевозити дітей далі, як п'ять миль від місця замешкання, або 15 хвилин від дому для осягнення інтеґрації шкільництва. Над цією справою відбудеться ще дискусія в Палаті Репрезентантів, де правдоподібно також, як попередньо у Сенаті, деякі законодавці стосуватимуть форму „філібастеру" для проволікання справи і відкладення її на пізніше. В Конґресі панує переконання, що повна інтеґрація шкільництва є одною з важливіших суспільних справ і тому над нею не можна перейти до денного порядку, як це дораджують деякі законодавці із західніх і південних стейтів, підтримуючи повністю програму федерального Уряду.

ВЕЛИКЕ ЧИСЛО РЕСПУБЛІКАНСЬКИХ конґресменів долучились до їхніх демокартичних колеґ, які гостро опонують до пропозиції Адміністрації президента Роналда Реґена, щоб значно зменшити допомогу для високого шкільництва з якої, як відомо, користувались також студенти, отримуючи низьковідсоткові і довготермінові позички, які вони могли сплачувати у дорослому віці. Конґресмен Вілліям Ґудлінґ, республіканець з Пенсильванії передбачає, що Палаті Репрезентантів вдасться „врятувати" кілька більйонів долярів з цієї програми. Президент Реґен домагається зниження тих фондів на 3,5 більйона долярів.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН, ВИЇЖДЖАЮЧИ НА короткий час з Вашінгтону до Каліфорнії, поступив по дорозі до двох місцевостей на так званому „прекрасному американському заході", за окресленням самого Президента, щоб там, маючи прихильну до його політичної лінії публіку, пояснити свою економічну програму і запропонований бюджет на 1982-83 рік. При тому Р. Реґен критично висловлювався про інші, альтернативні пропозиції бюджету і називав їх „політичними документами". Крім того Президент підкреслено заявляв, що він не відступить від програми дозброєння Америки, бо це є його основна ціль, яка повинна стати ціллю цілого вільного світу, якщо він хоче зберегти мир і врятуватись перед можливістю третьої світової війни. Для затурбованих економічною ситуацією американців Р. Реґен привіз „потіху", що незабаром американська нація вийде з цього „темного тунелю рецесії і загального господарського спаду".

СЕНАТОР РОБЕРТ ПЕКВУД ПЕРЕПРОСИВ офіційно президента Роналда Реґена і приятелів-республіканців за те, що він, виступаючи в понеділок, 1-го березня, у Вашінгтоні назвав „новий федералізм" Р. Реґена ударом по Республіканській партії, яка у наслідок тієї концепції потерпить, мовляв, у виборах осінню цього року. Р. Пеквуд, республіканець з Ореґону, перепросив Президента телефонічно коли Реґен вже був в дорозі до Каліфорнії. Заступник секретаря Білого Дому Леррі Спікс заявив, що президент Реґен прийняв перепрошення, хоч було йому прикро, що республіканські законодавці висловлюють публічно такі і подібні думки.

ПЕРША ЛЕЙДІ НЕНСІ РЕҐЕН ВІДВІДАЛА в Лос Анджелесі дитячий шпиталь для хворих на левкемію. Вона розмовляла з лікарями, опікунами і дітьми та приглядалась практиці лікування цієї страшної хвороби новими методами. Пізніше Н. Реґен відвідала регабілітаційний центр, у якому перебувають хворі на левкемію діти. Запитана кореспондентами чи на її думку такі заведення можуть довго вдержатись при фінансових обмеженнях теперішньої Адміністрації, перша Лейді відповіла, що вона прибула сюди для розмов про опіку над дітьми, а не про бюджет Уряду.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

За вбивство двох осіб — сім років

Місто Атланта в стейті Джорджія зискало собі в роках 1979-81 сумну славу у широкому світі. Історія розпочалася 28-го липня 1979 року, коли знайдено в Атланті тіла двох вбитих чорних підлітків. Те вбивство було б минулося без особливого розголосу, якщо б не те, що воно було тільки започаткуванням серії подібних убивств: до 24-го травня минулого року згинуло в Атланті разом 28 чорних дітей, підлітків і юнаків. Паніка огорнула була стероризоване місто, яке звернулося за допомогою до федеральних властей у Вашінґтоні. Бюрократична процедура не дала допомоги аж до часу, коли знайшли в Атланті 11 жертв якогось злочинного садиста. Підозра впала на 23-річного чорного аматора-фотографа Бертрама Вілліямса, сина пари емеритованих учителів, який любив забавлятися і приставати з молодими хлопцями й юнаками, як буцім то гомосексуаліст. Поліція почала стежити за ним й арештували його після того, як приловили його, що однієї ночі його авто зупинилося на мості над річкою Чатагучі і щось важко впало у воду: в кілька днів згодом виловили з води тіло 28-го зчерги молодого чоловіка.

Офіційно закинули Вілліямсові тільки два вбивства, але свідки прокуратури вказували на нього, як на такого, що був знайомий і стрічався з різними молодими людьми, які згодом падали жертвою вбивства. На запит, що він робив тоді на мості, він відповів, що їхав на зустріч з дівчиною і зупинився, бо був втомлений. Назвав ім'я і прізвище дівчини — і виявилося, що такої взагалі не існує. Плутався, заперечував сам собі, — але вперто і послідовно твердив, що він невинний, і запевняв, що на очі не бачив і не знав називаних на розправі інших убитих дітей і молодих мужчин. Лава присяжних, зложена з кількох чорних і чотирьох білих громадян, йому не повірила, — натомість повірила прокураторові і прокураторським свідкам. Після 11-годинної наради його одноголосно визнали ці присяжні винуватим у вбивстві двох осіб. Суддя засудив його на двократну кару досмертної в'язниці, проте за особливим законом у Джорджії — він буде здатний вийти на волю на „пароль" вже за сім років. Себто: 23-літній убивник напевне двох осіб, а можливо й багатьох інших, за свої злочини відсидить сім років чи навіть 14, і ще як молода людина, — бо матиме тоді всього 30 років, — вийде на волю. Від часу його арештування припинилися вбивства в Атланті. Але вони можуть відновитися за сім років. Бо хто може мати певність, що такий досвідчений вбивник, опинившись знову на волі, не придумає ще хитріші і складніші способи висилати своїх однорасових земляків на другий світ?

Адвокат Вілліямса заявив, що зголосить апеляцію. Значить, справа ще формально затягнеться. Але вже тепер після кругло тримісячної сенсаційної судової розправи і проголошення присуду, на око ніби справедливого, але на практиці з дуже контроверсійним вислідом, руба станула проблема: щось з американською судовою системою не в порядку, коли вже не тільки вломники, вихоплювачі жіночих торбинок і грабіжники у підземках в Ню Йорку та інших містах, але й убивники, засуджувані на двократну досмертну в'язницю, можуть за сім років ставати вільними людьми з мінімальним обмеженням свободи рухів, — бо лише обов'язком зголошуватися періодично до урядовця від „паролю". Щось із цілою системою американського судочинства не в порядку, коли злочинство щороку зростає на всій території країни так, що наприклад, дистриктовий прокуратор Роберт Морґентав з Менгеттену в Ню Йорку назвав це явище „крайовим феноменом". У 1980 році зголошено на поліцію в Ню Йорку на телефонічне число „911" докладно 993,372 різнородні злочини. З того арештовано 168,860 осіб, але до в'язниці попали тільки 47,467. Поліція і прокуратура скидають вину на суддів, які дають надто лагідні присуди. Судді виправдуються кодексами, перевантаженням справ, недостатньою для засуду арґументацією прокуратури. Фінансова скрута довела до зменшення у Ню Йорку числа поліції з 31,106 у 1974 році до 21,889 у 1981 році. Але цікаво, що в Чикаґо, яке колись в роках проґібіції дістало було погану славу від тамошніх ґанґстерів типу Ел Капон, тепер є тільки 14,000 поліціянтів і їх досить, бо в минулому році було там тільки 29,000 більших злочинів.

І як засуджувати злочинців на довголітню в'язницю, коли всі в'язниці в ЗСА переповнені? І як боротися проти вбивників, коли вони знають, що їм самим не грозить кара смерти, бо її, наприклад, у стейті Ню Йорку, нема, і поки губернатором буде „принциповий" противник такої кари — то її й не буде.

Нюйоркський „Дейлі Нюз" мобілізує вісім мільйонів мешканців міста Ню Йорку до боротьби проти злочинности. Але просить порад і суґестій — як із нею боротися? І ніхто не знає, яка тут рецепта оздоровить хворого пацієнта.

Володимир Левенець

У ПОЛЬЩІ БЕЗ ЗМІН

Сьогодні ще тяжко передбачити, як розвиватимуться події в Польській Народній Республіці в найближчому часі і яку тактику стосуватимуть до народу, особливо її провідної верстви — інтелектуалів, студентства та провідного активу вільної профспілки „Солідарність", теперішні керівники, зокрема перший секретар Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії, прем'єр, міністер оборони і голова Військової ради національного спасіння Войцєх Ярузельскі, який, як відомо, користується повним довір'ям Москви — джерела усього лиха, яке тепер спіткало польський нарід.

Одне є певне: комуно-московські імперіялісти знищать мабуть таки польськими руками не тільки „Солідарність" і її провідних діячів, але також рух спротиву взагалі. Події останніх двох тижнів — масові арешти, демонстрація мілітарної сили на вулицях великих міст, нагінка на духовенство, арешти студентської молоді, вигадки про існування підпільних організацій для прикриття терору, „труси"-обшуки у приватних домах, інституціях і навіть наукових закладах, втручання війська і міліції до особистого життя польських громадян та інші шикани вказують на те, що ця Військова рада за вказівкою Кремля таки стремить до знищення дотеперішних досягнень і свободолюбних виявів.

Очевидно, польські політичні комісари, користуючись випробуваною совєтською тактикою, прикривають бодай на зовнішньому фронті численні прояви внутрішнього терору і потішають наївних на Заході політиків, що в скорому часі буде знесений воєнний стан, уряд приверне права для профспілки і все ніби повернеться на свої рейки. Про ці і інші справи розповідав у Мадриді на Конференції європейської безпеки і співробітництва польський віцепрем'єр Юзеф Веяч, а потім ті самі баєчки повторяли за ним інші польські політичні діячі, заяви яких не мають жадної вартости і призначені на експорт для замилювання очей західних політиків, зокрема опортуністів і тих, які мріють про привернення політики детанту і співробітництва з Москвою.

Тактика військової хунти В. Ярузельского має подвійний характер: стосувати пропаганду окозамилювання на Заході при рівночасному застосуванні неперебірчивого терору в Польщі, на що вказують чергові масові арешти польських патріотів, яких без засуду тисячами інтернують по численних на скору руку споруджених концтаборах, а навіть вивозять до сателітних країн, — як про це інформує французька розвідка.

Трапляються також випадки звільнення з концтаборів, але таким особам військове командування рекомендує чимскоріше виїхати поза кордони Польщі. Це, як кажуть численні аналітики, є також совєтська тактика позбуватися немилих осіб з країни і тим самим позбавляти їх впливу на власне суспільство. Варшавські чинники навіть пробували розвідувати на Заході, чи він був би згідний прийняти більшу кількість польських „дисидентів", якщо б вони були звільнені з ув'язнення.

Можливо, що в недалекому майбутньому світ ще більше довідається про польські пляни і московські закулиси. Деякі джерела твердять, що Москва поставила В. Ярузельскому дві альтернативи: самому завести порядок, вживаючи для цього польської армії, або прийняти „братню допомогу" Совєтського Союзу і Варшавського пакту, війська якого забезпечать дальше існування „соціалістичного ладу" в Польщі. Швайцарська газета „Ноє Цюріхер Цайтунґ" твердить, що Ярузельскі, не мав, мовляв, іншого виходу. Він спробував ще заініціювати розмови між Лєхом Валенсою, головою Крайового комітету вільної профспілки „Солідарність", і архиєпископом Юзефом Ґлємпом, Примасом Польської Римо-Католицької Церкви, на тему полагодження конфлікту, але, коли й ці переговори не дали жадного висліду, він наказав головному командуванню армії приготуватись до проголошення воєнного стану, переведення арештів і повільної, але систематичної ліквідації „Солідарности".

Політичне, а тим більше економічне становище в Польщі не викликає однак надій на можливості якоїсь стабілізації і на привернення бодай попереднього довір'я народних мас до уряду, а тим більше — до так званої Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії (ПОРП), яка цілковито втратила авторитет у народі і її влада в майбутньому може спиратися тільки на фізичній силі терору і військових баґнетів, а ще більше — присутності совєтської мілітарної сили не тільки в самій Польщі, але також зараз таки за річкою Сяном.

Треба також сумніватись у вірності такого твердження, що поляки, мовляв, там, на батьківщині, і тут, поза кордонами Польщі, мають велику фізичну і політичну силу, сперту на підтримку західніх великих потуг, у тому числі ЗСА, і тому вони, мовляв, вже позбулися страху перед совєтською відплатою, а на випадок інвазії готові чинно боронитися. Без сумніву, що велика частина буде боронитися навіть у безвиглядній ситуації, але чи це буде розв'язкою польського питання в ситуації герметичного замкнення Польщі Совєтським Союзом і сателітними державами?

Ні, це не розв'язка і бути нею не може, бо, як виявили останні події, польська армія таки послухалась свого найвищого командування і виступила без жадного спротиву проти свого народу навіть тоді, як треба було вживати зброю. Тоталітарна система комуно-московського зразка, отже, діє також у Польщі. Це, однак, не значить, що у випадку більшого конфлікту чи війни між Заходом і Сходом тамошня армія й далі залишатиметься знаряддям комуністів, особливо тоді, коли перестане діяти страх перед інтервенцією великої совєтської потуги.

У висновку можна б сказати, що не зважаючи на терор, ув'язнення, суди, переслідування, висилання тисячами осіб до концентраційних таборів тощо, комуністична система, система „реального соціялізму" в комуно-московській імперії і сателітних країнах починає розкладатися швидкими темпами. Режим чи „військова хунта", як називають Військову раду національного спасіння поляки, ув'язнила, притримала тимчасово, покарала, поставила у стан обвинувачення понад 60,000 осіб. Але чи була осягнена основна ціль, чи наведено лад і порядок в країні, чи оздоровлено економіку, поліпшено матеріяльний стан населення? Ні, всього того не осягнено, бо вже заслабі самі основи системи, призначеної на завмирання.

Це саме відноситься до СССР й інших сателітних держав, народи яких чекають сприятливої нагоди, щоб підняти збройний спротив проти їхнього справжнього окупанта і небажаного „зверхника", що своїм залізним обухом вже давно вбив у народних масах віру в „реальний соціялізм" і „вищість" комуністичної системи в світі.

Слава Дрималик-Шевчик

Тітка

„...А тепер погода. Температура постійно падає. З вітром — мінус тридцять, треба сподіватися сніжних опадів від чотирьох до шести цалів, — повторював приємний голос диктора. — Нова холодна хвиля іде від Канади". — Біляста пляма, що напевно була сніговією-хуртовиною, клубилася туманною мрякою на телевізійній мапі під вправними пальцями метеоролога. — ..Дороги, вкриті льодом. Опізнений летунський рух. Дві лінії здержані. Небезпечне подорожування", — Слава рішуче виключила телевізор.

Не те, щоб вона сама збиралась кудись їхати, але чорний, зглядно білий гороскоп будучих днів налягав подвійною журою на родинний порядок її щоденних буднів. — „А я таки журюся тіткою! — втретє підкреслила вона дві попередні заяви і не діждавшись відповіді вела далі, — говоріть що хочете, моє серце чує, предчуває, що з нею скоїлося якесь лихо!"

Тягар власних слів прямо придавив її незакінчений монолог. Влодко, обкладений газетними листками, підвів голову, не міняючи горизонтальної позиції: — „Що кажеш? Ага — ти знову про тітку. Добре, добре, вже слухаю!" — і дбайливо заклав пальцем недочитану сторінку.

— Бо ані вістки від неї, чи бодай листівки. А головне — не відповідає на телефон! — хвилювалася щораз більше Слава.

— Вечорами — напевно зайнята, — заспокоював дружину Влодко. — Тепер сезон імпрез, а вона ж майже у самому центрі метрополії! І концерт, і жалібні роковини, чотири мистецькі виставки, а ще останній ювілей того, ну, як він там називається, — глянув допитливо, але Слава нетерпеливо скинула головою:

— Справа не в імпрезах чи в ювілеї, а в тому, що тітка — вже не першої молодости і живе сама-самісінька! Що?... Певно, що в будинку живуть ще і другі, але знаєш, який сьогодні світ! Не те, що було колись. Людина — людині..., завагалася.

— Люпус ест! — підказав найстарший син Роман і спокійно повернувся до другої порції домашнього „гамбурґера".

За вікнами змагався вітер, свистів, сипав льодовим зерном об шиби і гнав барометровий стовпок все нижче і нижче зера.

— Але, мамо, — тітка ще зовсім не така стара, — потішала Славу Ася, відклавши слухавку по сорокахвилинній розмові. — Ти сама казала, що вона дуже добре тримається, метка і взагалі..." — Що ти знаєш? — гостро перебила мати. — Мені чомусь не сходить з думки наша остання розмова... — і голос Слави розжалобився сумом.

Хоч між її хатою і самітно-комфортним тітчиним „студіо" стояла далека далечінь, засипана буревійними кучугурами, вкрита льодово-газардними дорогами, то все ж таки родинна совість не давала спокою і настирливо підказувала тітчині слова: „Не зможу вас відвідати, мої любі, хоч — серце рветься! В таку негоду з хати не вийду, чотири стіни... Чому? Погано тепер зі мною. Високий тиск крови, навіть до лікаря не доберуся...", — запала важка змістом тиша. — Останньо — ще приступи духоти, ти мабуть забула про мою алерґію. Тямиш мої останні вакаційні відвідини?" — наболілий голос тітки дрижав нотками слушного жалю: „А тепер — ледве пройду дві вулиці проти вітру (в нас він сильний над Гадсоном!), а вже мушу класти під язик нітрогліцерину! Що кажеш? Ти також її береш? — зніяковіла тиша протягалася... — Мушу вже кінчати, — продовжувала знову — цілуй усіх. Може... може ще побачимося..." і глухий стукіт покладеної слухавки залишив у Слави оце неспокійне почуття родинної турботи.

— А може тітка у шпиталі? Тепер у всіх „кебін фівер!" — поцікавився наймолодший Данко, який щойно увімкнув найновішу телевізійну серію „Емердженсі".

Мов у блискавці Славині тривожні домисли збіглися в прецизноясний малюнок, і вона швидко підняла слухавку: — 201 — 435 — гуу-гу-гу — одностайний сиґнал без відповіді.

— Марти також немає. Що нам робити? — зосереджено дивилася на рівний ряд безмовних числових знаків. — Може поклич Саву? Він же живе у цьому самому будинку два поверхи нижче! — Влодко висунувся з-під стирти друкованих сторінок і пожвавлено листкував сторінки записника. Роман залишив недоїджений шматок і нетерпеливо вистукував пальцем „бітовий" ритм. Данко примістився на килимі ближче фотеля, де Ася застигла в ширококій увазі з пухнатою Фіфкою на колінах.

— Гу-гу-гу, — скандувала у слухавці далекодистансова тиша. Із уявного чорного екрану телефонної скриньки Слава виразно чула пронизливий звук сирени, бачила білий фронт амбулянсу в перегонах з гадсонським вітром, широкі шпитальні двері, постаті Марти, Сави, а далі... насилу відвернула думку і зір.

— Хіба ще подзвоню до Ірена? Тітка вправді з нею не говорить, але у такому серйозному випадку чейже зрозуміє... — образ недужої вирішив хвилеве вагання.

— До Ірени? Цеї, що мешкає в Керґонксоні? — розгубився чоловік.

— Влодко здецидовано старіється! — ще встигла подумати Слава і накрутила число: „Галло? Галло? То ви, пані Ірусю? — Швидкі кроки виразно цокотіли в кімнатній тиші. — Ви не знаєте, що діється з нашою тіткою, так, так, ми — про Івасю, очевидно, що про неї мова. Щооо ?? Говоріть голосніше. Нічого не чути... Що сталося?

У досконалій тиші задержаних подихів ледвечутно муркотіла спляча Фіфка, п'ять пар широковідкритих очей зависло на покрученому телефонному дроті: „Тітка поїхала на Флориду!"

Андрій Турчин

НЕ ДОСИТЬ ЗГАДКИ ПРО НАС У КОНҐРЕСІ

У статті „Чи досить вивісити національний прапор?" („Свобода", ч. 17) ред. Ольга Кузьмович порушила дуже важливу справу послідовної та зорганізованої реакції проти фальшивих інформацій про українців і нашу батьківщину. Нагодою до цього послужила дата 22-го січня та інформація Конґресової бібліотеки (КБ) про вживання для Совєтського Союзу назви „Совєтський Союз" на каталогових картках, почавши від 1981 року, замість назви „Росія", як було раніше.

Ця дуже спізнена зміна в каталогізації Конґресової бібліотеки не прийшла, однак, без довгої боротьби, про яку наш загал повинен знати. Хоч про свою боротьбу та про боротьбу інших бібліотекарів з Конґресовою бібліотекою в справі зміни у каталогізації слов'янських матеріялів я писав уже кілька разів деінде, то все таки українська громада майже нічого не знає, що діється у Конґресовій бібліотеці, й виявляє каригідну байдужість супроти її дезінформації на нашу шкоду.

Свій перший меморандум у справі конечних змін у каталогізації Конґресової бібліотеки українських та інших слов'янських матеріялів вислав був автор цієї статті до Конґресової бібліотеки ще в 1960 році. В нім, між іншим, я виступав проти ототожнювання Росії з Руссю, так і з Совєтським Союзом, домагався клясифікації історії українських земель, міст і тому подібного у рамках історії України, а не Росії, як це Конґресова бібліотека практикує, та вживання назви „Україна", а не „Росія" після назви місцевостей в Україні. Коли і друга моя пропозиція з 1965 року не допровадила до бажаних змін, я, користаючи з посередництва д-ра А. Жуковського, вислав свою критику неправильностей у каталогізації Конґресової бібліотеки до сенатора Північної Дакоти Милтона Р. Янґа. Критика ця, переслана сенатором М. Янґом тодішньому бібліотекареві Конґресової бібліотеки д-рові Л. Квінсі Мамфордові, розпочала переписку, вислідом якої було рішення Конґресової бібліотеки в 1967 році додавати назву „Україна", замість „Росія" (як було до того часу) після назв місцевостей в Україні (наприклад, Броди, Україна, а не Броди, Росія) та вилучити літературу Київської Руси зі схеми російської літератури. На жаль, інших змін Конґресова бібліотека рішила не впроваджувати, оправдуючись високими коштами та недоцільністю.

Треба сказати, що неґативна назагал постава КБ до багатьох пропонованих змін не була виявом якогось русофільства чи українофобства відповідних чинників КБ. Керівні особи Конґресової бібліотеки, загально бравши — не русофіли. Вони добрі фахівці в бібліотечних справах, але їм бракує солідного обізнання зі східноевропейськими справами. Тому їм, як і багатьом іншим американцям, здається, що справи, про які мова, дуже маловажні, що про них не варто й думати. На їх погляд КБ виконує своє завдання цілком задовільно, бо ніхто ніколи не нарікав. Хто виступає проти КБ, мовляв, це певно засліплений націоналіст, що звертає увагу на дрібниці й хоче, щоб КБ заспокоїла його емоції.

Щоб змінити це наставлення, треба було шукати ширшої підтримки в справі змін перш за все серед бібліотекарів — членів Американської Бібліотечної Асоціяції (АБА), згуртованих у Слов'янській і Східньоевропейській Секції (ССС), а

(Закінчення на стор. 3)

Роман Кобринський

ДО ФЙОРДІВ СКАНДИНАВІЇ

IV

Наш літак Фіннейр осів на просторому летовищі в Турку давній столиці Фінляндії, оснований ще в XIII столітті. Тут є осідок архиєпископа; катедра в Турку, посвячена ще в 1290 році, має цінні фрески Екмана. В Турку є два університети: фінський і шведський.

Замок Турку, історичний пам'ятник з XIII ст., положений в гирлі ріки Авра. Тут в'язнено умовохворого короля Еріка. Сьогодні це історичний музей зі збірками меблів, портретів і зброї з часів понад 400 років. Зчерги оглянули ми музей народного промислу. Це поодинокі дерев'яні дімки цехів, у яких приміщено робітні шевські, гончарські, ткацькі, а далі прядільні та пекарні з приладдям з-перед 150 років та мешкальні кімнати.

Зайшли ми теж до каплиці Воскресення, щоб оглянути модерну фінську архітектуру, в якій збудована каплиця.

Через просторі ліси поїхали ми автобусом до Гельсінкі, „білого міста Півночі". В дорозі провідниця включила апарат і ми слухали музику Сібеліюса та лапляндські народні мелодії „йойку". Гельсінкі, основані 1550 року, стали столицею в 1812 році за царя Олександра І, коли Фінляндія була ще Великим князівством російським. За проєктом архітекта Енґеля побудовано довкруги площі Сенату важливі будівлі: катедра з каскадою сходів, університет, сенат і інші.

Нема тут королівських палат, зате на площах видніють пам'ятники генералів, як Маннергайма; спортовців, як Нурмі, та будовані щедрою рукою будинки парляменту, ратуші, музеїв чи бібліотеки. Академічна книгарня вміщує тут полиці з книжками довжиною 12-ти миль, а крамниця Стокмана постачає харчі навіть дипломатичному корпусові у Москві.

Барвистий образ представляє собою ринок. Тут найдете фармерські продукти: рибу, ярину, овочі, і стоси солодких темночервоних полуниць. Пополудні зникають з площі будки, візки, коші і пачки. Площа ідеально заметена, ні сліду, що перед полуднем товпилися тут продавці і покупці, які прямо заливали по вінця невелику площу ринку. Таксівки тут совєтської продукції. Славна є тут також фабрика порцеляни і фаянсів „Арабія", одна з найбільших у Европі.

Їздили ми до парку Сібеліюса і оглянули оригінальний пам'ятник, поставлений цьому визначному композиторові. На природному скалистому горбі уставлені вертикальні труби, що імітують органи, а з боку на скалі вміщене погруддя композитора. Це праця скульпторки Ейла Гільтунен, яка працювала над пам'ятником шість років.

Відвідали ми також викутий у скелі костел, що його виконали два фінські архітекти. А подальше від міста оглянули ми Тапіолю, модерну спільноту людей, що живуть в трьох колективах з окремими школами, крамницями і з преґарними віллами, розташованими на узбіччях гір. В місті видніє успенський православний собор, а в Куопіо — православний манастир з XII століття.

Наближаємося до Нарвіку — пристані з найбільшим тоннажем експорту залізної руди і дерева. Знищений у Другій світовій війні, Нарвік відбудувався у гарне місто. Линова залізничка піднесла нас на вершок гори Фаґернес, звідки широкий вид на ланцюг островів Льофотен, 200 кілометрів завдовжки.

Автобусом їдемо далі на південь до Барду, а після полуденку повертаємося на захід до Фреснес. В пристані очікуємо на пором, на який заладовуються авта, автобуси, а туристи приміщуються на верхньому чердаку. По годині причалюємо до Гарстаду і, користаючи з нагоди, оглядаємо в Тронденес стародавній собор з XIII століття з мурами триметрової товщини,

Чергового дня продовжуємо прогульку до рибальської оселі Стокмарквес. Дорога в'ється серпентиною попри мальовничі водопади і кемпи. Раптом наш автобус затримується серед дороги. Що сталося? Дивимося на дорогу. А тут на теплому асфальті полягали овечки з поблизької отари, щоб погрітися на сонці. Не було іншої ради. Водій спокійно почекав, аж інтрузи вступили з шосе і пропустили нас у дальшу дорогу. Для відміни змінили ми середник льокомоції і пересілися тут на прибережний експрес, щоб водною дорогою оглянути красу фйордів, оточених маєстатичними верхами гір, і славний Рафтсунд, положений між Льофотами та Вестералєн. Швидкість струму у вузькому Сунді прудка і доходить до семи вузлів. Минаємо в'їзд до Трольфйорду і причалюємо до Свольвер з верхом Свольверґейта, що має два скелясті роги вгорі, які альпіністи перескакують на віддалі п'яти метрів.

Наступного дня доїздимо на летовище і місцевим чотиримоторовим літаком летимо до Боди. Ця їзда нагадує нам добрі часи з-перед 50 років. Летовище має всього два розгонові шляхи і малий дімочок, що нагадує контрольну вежу. Пасажири, місцеві автохтони, складають на віз свої клунки. Ніякої перевірки пасажирів чи клунків тут немає, немає тут і повітряних піратів. Норвегія — це акримінальна країна, де навіть поліцисти не носять ніякої зброї.

Сідаємо у літаку на перший ряд крісел. Розуміється — двері до кабіни пілотів відкриті. Спостерігаємо, як пілоти влучують перші два пропелери, а як розігріваються мотори — дальше два зовнішні. Коли літак готовий до злету, тоді обидва пілоти спільно натискають двигун і літак підноситься у повітряні простори.

Норвежці мають почуття здорового гумору. Коли ми входили на летовище, завважили на високому стовпі дороговкази, що подавали довготу летів. І так до Парижу лет триває звідси 4 години, до Ню Йорку — 10 годин, до Токіо — 21 годину і всього три години... до Північного бігуна.

(Продовження буде)

Не досить згадати...

(Закінчення зі стор. 2)

далі серед славістів — членів Американської Асоціяції для Поширення Слов'янських Студій (ААПСС). Створено спеціяльну комісію при ССС, складену з п'яти осіб, до якої ввійшли три українці, а саме: д-р Ст. Гуменюк, голова відділу каталогізації бібліотеки Західньоіллинойського університету; мґр В. Верига, слов'янський спеціяліст відділу каталогізації Торонтонського університету, та А. Турчин, автор цієї статті, тодішній бібліотекар славістики та професор Школи бібліотекознавства й інформатики університету Індіяни.

Комісія відбула спільно засідання з представниками Конгресової бібліотеки в 1973 році, виготовила проєкт змін клясифікації в ділянці історії та слов'янської філософії, який видала в п'ятистах примірниках у 1974 році, та подала свої завваги відносно авторських заголовків, географічних назв і предметних рубрик. У своїй праці Комісія одержала моральну підтримку від Ради директорів Асоціяції колеґіяльних і дослідних бібліотек на Конференції слов'янських бібліотекарів, яка відбулася в Урбані, Іллиной, у 1975 році.

Під тиском публічної опінії КБ почала поважно думати про зміни в каталогізації. Появилася нова схема історії Польщі, Чехо-Словаччини, Альбанії, Східньої Европи, македонської мови і літератури, як також деякі зміни у клясифікаційних схемах КБ. Була надія, що нарешті КБ поробить конечні зміни у своїх клясифікаційних схемах відносно СССР і його республік, де наявна найбільша потреба змін, але, на жаль, так воно не сталось. Пекуча проблема автоматизації; застосування другого, поправленого видання „Англо-американських правил каталогізації"; різні справи, пов'язані з новим будинком, як і залеглість у каталогізації слов'янських книжок — цілковито відсунули справу дальших змін у клясифікаційних схемах КБ.

Радіти треба, що Конґресова бібліотека остаточно прийняла пропозицію згаданої Комісії вживати при посередніх підподілах предметних рубрик назв республік СССР, а не Росії (в значенні СССР), як було досі, наприклад, Агрикультура — Україна — Київська область, а не Аґрикультура — Росія— Київська область, що було безглуздям. Другою поступкою КБ було запевнення, дане мені в 1977 році, що КБ буде вживати, згідно з новими правилами, назви „Совєтський Союз', а не Росія, як було досі, але аж у новому будинку з початком 1981 року, що й сталося. Натиск на Конґресову бібліотеку в справі бажаних змін мусить йти далі і то з усіх сторін.

Кожного року багато сенаторів і конгресменів забирають слово в справі української незалежности з нагоди 22-го січня, і це добре. Але було б ще краще, якби на наше прохання ці ж сенатори й конгресмени виступили проти вживання російських назв для українських місцевостей, клясифікації українських областей і міст, як російських, та трактування Київської Руси як Росії. Про це писав я до УККА кільканадцять років тому, коли йшлося про поперття акції УККА в Конґресовій бібліотеці, але на жаль, навіть і відповіді не було.

Заходи треба робити і в Управлінні ЗСА в справі географічних назв, бо Конґресова бібліотека подає тільки такі форми назв, що їх це управління усталило. На жаль, це управління затвердило тільки російські назви для всіх місцевостей Совєтського Союзу, за винятком трьох Балтицьких республік. У висліді цього Конґресова бібліотека вживає „Львов", „Чернігов" і тому подібне. Через довге вживання ці російські форми входять в англійську мову й опісля годі їх позбутись, як вже тепер не можна позбутися слова „Kiev".

Російські впливи запустили глибоке коріння у багатьох країнах і з ними треба боротися нам усім зорганізовано й послідовно. Якщо йдеться про Конґресову бібліотеку чи інші установи, то ми не хочемо якихось особливих прислуг для нас, а тільки спростування фальшу. Вимагати цього ми маємо не тільки обов'язок як українці, але й право як громадяни ЗСА. Тож користаймо з цього права, бо напевно уряд „вільної і рівної" УССР цього за нас не зробить. Уряд УССР у своїх цілях святкуватиме 1500-річчя Києва, але рівночасно залишиться байдужим до того, що Конґресова бібліотека клясифікує Київ, як російське місто.

ЧОТИРИ ВЕЛИКОЇ ВИБУХОВОЇ СИЛИ БОМБИ, які експльодували у фінанасовій секції Ню Йорку т. зв. Волстріті, мабуть були початком посиленої терористичної діяльности ФАЛН, пуерторіканської організації, яка нібито змагається за усамостійнення Пуерторіко і відокремлення острова від ЗСА, як самостійної держави. Так принаймні думають експерти нюйоркської поліції і службовці Федерального Бюра Інвестиґацій (ФБІ). Вони думали, що майже два роки тому вони вже зломили хребет цій терористичній групі, коли в Чикаґо були заарештовані 11 лідерів ФАЛН і поставлені під суд. Після вибухів названа організація у п'ятисторінковому писаному звідомленні призналась до виконання цих замахів на „корпорації Єнків", як говориться у звідомленні, і заповіла чергові терористичні акти.

Товариство „Самопоміч" в Чикаґо перед новими завданнями

Коли вглибитися в ментальність більшої частини нашої спільноти, зауважуємо, що багато її членів не розрізняють понять Товариство „Самопоміч", Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" і „Самодопомога". Товариство „Самопоміч"—це матірне товариство, з якого вийшли колишні його відділи, а саме: Лікарське Товариство, Товариство Інженерів, Товариство Комбатантів та ряд інших товариств, і також Кооператива „Самодопомога" з оселею в Равнд Лейку та фінансова установа— Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч".

Складаючи статут, ми прийняли, як головний принцип, постанову, що об'єднання українців „Самопоміч" приймає у своє членство усіх українців, без огляду на їх стать, походження, освіту, релігійні чи політичні переконання. Ми не здавали собі тоді справи з того, яке велике далекосяжне значення матиме для нас ця вимога.

Товариство „Самопоміч" згуртувало в своїх рядах людей лише української крови. Отже, не тільки його відділи, але, щонайважніше, саме товариство, як спонзор Каси „Самопоміч", своїм українським членством зберігає як тепер, так і для майбутніх поколінь, українську фінансову установу, Федеральну Кредитову Кооперативу „Самопоміч".

Кредитівка, збільшуючи своє членство під оглядом національним, забезпечує собі чисто український характер, не наражуючись на тяжкий сьогодні закид національної сеґреґації. Як практичні випробування поради треба пам'ятати, що головна мета Товариства „Самопоміч" є бути серед нашої громади чинником консолідуючим, будуючим, а не роз'єднуючим.

Товариство „Самопоміч" —це наша найстарша, престижева громадська установа, яку ми, нові повоєнні еміґранти, створили перед 30-ма роками. Основним його завданням була допомога й опіка над членами. Але впродовж свого існування у різних етапах діяльности, воно виконувало різні завдання. У початках було немов „матірною" установою для різних громадських і професійних організацій, які тепер переважно вже діють як самостійні одиниці. Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" далі працює на базі членства Товариства, згідно з обов'язуючим федеральним статутом.

Цей перший етап діяльности Товариства „Самопоміч" проминув, і здавалося, що Товариство вичерпало своє первісне завдання. Але виринули нові потреби, зокрема широкий засяг допомогової діяльности для членів, для громади, а то й потребуючим нашим братам поза Америкою. Колишні новоприбулі попереходили поступово на емеритуру, і для опіки над сеньйорами знов послужила „Самопоміч".

Утворено при співпраці жіночих організацій Бюро Суспільної Опіки. Управа Товариства зорганізувала систематичну висилку пачок з одежею потребуючим українцям в Польщі та в інших країнах, як також грошову допомогу, зокрема через збірну акцію централі Т-ва „Самопоміч". Наша централя об'єднує осередки усіх більших міст Америки та розпоряджає значними допомоговими фондами.

Товариство в Чикаґо придбало вигідний дім, що його популярно називаємо Домом Українського Сеньйора. Тут знайшли пристановище вигідна харчівня для старших віком, розвагові клюби та мистецькі виставки й інші імпрези.

Управа нашого товариства постійно організує програми для обслуги потребуючих, виповнювання різного роду документів, довідок на переїзд транспортацією (Ар-Ті-Ей картки) й інші услуги. Поза цими завданнями, що наше товариство буде далі виконувати, перед управою зарисовуються нові відповідальні завдання.

Вже частинна лібералізація в комуністичній Польщі спричинила першу хвилю нової еміграції, між ними також групи українців. Хоча хвилево еміґрація з Польщі, як і з цілого совєтського бльоку, припинена, але можна сподіватися, що виринуть нові можливості в майбутньому. Крім того, щораз зростають потреби допомоги українцям, передусім в країнах під комуністичними режимами.

На тлі жахливого розбиття і розпорошення громадських центральних установ, наше товариство може перебрати частину їх відповідальности, бо відділи і централя „Самопомічі" постійно провадять допомогову діяльність і можуть її успішно далі розбудувати. Передумовою для поглиблення діяльности є доцільна реорганізація, доповнення його керівних органів молодшими жертвенними громадянами.

Саме таку реорганізацію заплянувала управа нашого товариства. Номінаційна комісія підготовляє кандидатів, що їх представить Загальним зборам. Цією дорогою заохочуємо наших членів прийти масово на Збори та, хто почувається до обов'язку служити нашій громаді своїми здібностями, включитися в розбудову нашої установи.

Наші піонери, що розбудовували в початках Товариство „Самопоміч", працювали з посвятою й ентузіязмом, як уміли допомагали собі взаємно влаштуватися в країні нового замешкання, допомагали також українцям поза Америкою. Зі своїх скромних на той час зарібків, не вагалися також вплачувати членські датки, що також тоді виносили три доляри річно. Це небагато, але коли б усі члени Кредитівки вчасно і постійно їх вплачували, разом зі сумою одного доляра річно на передплату кооперативного журналу „Наш світ", то це разом давало б поважну суму для розгорнення допомогової діяльности.

До хвальних членів нашої спільноти апелюємо дати позитивну відповідь на 30-річну працю Товариства „Самопоміч" в його харитативній та культурно-освітній ділянці, в стимулюванні інших праць, головно національно-організаційних установ. Все це речі ясні й зрозумілі. Вони вимагають все ж таки хоч би найскромнішої матеріяльної бази.

Д-р Павло Турула

Пам'яті проф. П.Феденка

Сімнадцятого січня 1982 року в залі української православної церкви св. ап. Андрія Первозванного відбулося засідання Вашінґтонської Групи Української Вільної Академії Наук у ЗСА, присвячене пам'яті видатного українського історика і громадсько-політичного діяча проф. Панаса Васильовича Феденка.

Голова Групи УВАН П.В Одарченко у вступному слові висловив жаль, що заплянована доповідь д-ра Л.А. Марґоліної на тему „Життя й діяльність проф. Панаса Феденка" не відбудеться, через те, що доповідачка не може прибути на засідання.

З доповіддю про П.Феденка виступив проф. Г.О.Костюк. Доповідач спочатку подав короткі біографічні відомості про П.Феденка, потім розповів про зустрічі й листування з Панасом Васильовичем і зробив огляд його наукової, літературної й громадсько-політичної діяльности.

П.Феденко народився 13-го грудня 1893 року на Катеринославщині в родині селянина. Вищу школу закінчив у Петербурзі, де вивчав історію і клясичну філологію. У Петербурзі П.Феденко належав до української студентської громади, а також був діяльним членом нелеґальної Української Соціял-Демократичної партії.

Він належав до тих видатних українських діячів, які підготували Велику Українську Національну Революцію і які брали в ній активну участь. Панас Феденко був не тільки визначним політичним діячем, він був також і талановитим публіцистом, істориком, зокрема дослідником історії української політичної думки.

Доповідач розповів про свої зустрічі з П.В.Феденком. Перша така зустріч відбулася 1946 року в Ауґсбурзі на конференції Мистецького Українського Руху (МУР). Виступаючи з промовою на цій конференції, П.В.Феденко гостро критикував модерністів І.Костецького та інших, а також М. Хвильового. Промова П. Феденка викликала бурхливий протест з боку окремих учасників конференції.

Г.О.Костюк виступив в оборону П.В.Феденка, засудивши негідну поведінку тих учасників конференції, які своїми вигуками, криком і свистом змусили П.Феденка вийті зі залі. Г.Костюк попросив у П.Феденка вибачення, підкресливши, що управа МУР-у не відповідає за вчинки окремих осіб і що вона ставиться до нього з пошаною.

Нетерпиме ставлення П. В.Феденка до творчости М. Хвильового Г.Костюк пояснює тим, що літературні смаки Панаса Васильовича були зовсім інші. П.Феденко сам був автором белетристичних творів, історичних повістей у стилі А.Кащенка, Нечуя-Левицького, і тому він не сприймав літературної творчости М.Хвильового.

Друга зустріч Г.Костюка з П.Феденком припадає на час 1947-48 рр, коли створено Українську Національну Раду. До складу підготовчого комітету належали П.Феденко й Г.Костюк. Одним із авторів Тимчасового закону УНРади був П.В.Феденко. Обидва вони працювали дружньо.

Третій період контактів між Г.Костюком і П.Феденком—це період довголітнього листування поміж ними. Коли Г.Костюк звернувся до П.Феденка з запрошенням вступити до складу членів Організації Українських Письменників „Слово", той відповів позитивно.

Коли Г.О.Костюк працював над „Спогадами" Олеся Досвітнього та над „Щоденником" В.Винниченка, то П.Феденко допоміг Г.Костюкові з'ясувати багато неясних місць, розшифрувати псевдоніми, прізвища та різні деталі тексту. П.Феденко, за словами Г.Костюка, „був ходячою енциклопедією".

У своїх листах до Г.Костюка П.Феденко торкався різних проблем українського життя, писав про свої погляди на різні справи. Він висловлював своє обурення з приводу узурпації УНРади. Він хотів видавати російською мовою збірник праць про актуальні проблеми України (на зразок видаваного в Петербурзі ще перед революцією 1917 року збірника „Украинский народ в прошлом и настоящем"). П.Феденка цікавила історія української соціял-демократії. На цю тему він написав першу частину великої наукової праці на 400 сторінок. Він вказував на потребу наукового дослідження про голод 1933 року в Україні.

П.Феденко доводив, що процес СВУ був провокацією ГПУ з метою знищення української національно-свідомої інтеліґенції. Він документально довів, що твердження ГПУ про те, що Чикаленко писав листа в Україну та що еміґранти давали вказівки керівникам так званого СВУ, не відповідає дійсності.

В одному листі П.Феденко писав: „Метушня різних спекулянтів, що піймалися на гачок московської провокації процес СВУ, мене обурює". Обвинувачуючи українських діячів у приналежності до так званої СВУ, що нібито готувала терористичні акти проти керівників Компартії та готувала повстання проти совєтської влади, Москва хотіла знайти виправдання своїм жорстоким діям, скерованим проти української інтеліґінції. Увесь процес СВУ—це була колосальна провокація з метою знищення найвидатніших діячів українського народу. П.Феденко викривав цю большевицьку провокацію.

Доповідач зазначив також, що П.В.Феденко багато статтей присвятив жидівському питанню й гостро виступав проти антисемітизму.

П.Феденко був учасником соціялістичних конгресів, на яких він інформував про Україну, про становище України. Він був автором багатьох цінних наукових праць, а також художніх творів та публіцистичних статтей.

Йому належать зокрема такі праці: „Національна і соціяльна боротьба українського народу" (1923); „З дипломатичної діяльности Данила Грека" (1929); „Політична платформа Яна Амоса Коменського" (чеською мовою); „Історія соціяльної і політичної боротьби на Україні" (1936) 2 томи; „Михайло Драгоманов і Прудон" (1930); „Український рух у XX столітті" (1935, друге видання 1959 р.); „Украіна Латіна"—з латинських джерел про історію України; „Боротьба України за свою свободу" (1951, англійською мовою); „Ісаак Мазепа—борець за волю України" (1954); „Марксистські й більшовицькі теорії національного питання" (1960); „Гетьман Мазепа в совєтській історіографії" (1960); „Нова історія КПСС" „Соціялізм давній і новочасний" (1968); „Влада Павла Скоропадського" (1968); „Головний отаман" (1976); „Дмитро Чижевський" (1979).

Найважливіші з цих праць, на думку доповідача, такі: „Соціялізм давній і новочасний", „Український рух у XX столітті", „Марксистські й більшовицькі теорії національного питання" та „Нова історія КПСС".

П.Феденко відомий як письменник, автор історичних повістей і романів: „Гомоніла Україна" 1942 р. (під таким самим заголовком 1954 року вийшов у світ роман П.Панча), „Гетьманів кум" (1943), „Несмертельна слава" (1953).

В одному із своїх листів до Г.Костюка Панас Феденко писав: „Хотів би прожити непомітно, казав Епікур..." У відповідь на цього листа Г.О.Костюк писав (8 грудня 1973): „Як самі знаєте, Панасе Васильовичу, Вам не вдалося прожити непомітно, не вдалося ані Епікурові, ані Г.Сковороді. Не те чи інше бажання людини залишає по ній слід і пам'ять, а її діяльність. Ваша діяльність того ґатунку, ща залишається в пам'яті історії назавжди".

Панас Васильович Феденко зробив так багато, що його ім'я назавжди залишиться в історії української суспільної думки."

Такими словами закінчив проф. Г.О.Костюк свою цікаву й змістовну доповідь про видатного українського історика й громадсько-політичного діяча проф. П.В.Феденка.

Петро Одарченко

У першу річницю смерти св. п. Степана Гвоздя

Дня 6-го січня 1981 року члени 163-го Відділу УНСоюзу Товариства „Єдність" у Філядельфії довідалися про сумну вістку, що в день українського традиційного Свят-Вечора на 89-му році життя відійшов у вічність основоположник Відділу св. п. Степан Гвіздь.

С.Гвіздь народився в селі Теплиці повіт Ярослав і молодим хлопцем в 1909 році приїхав до свого батька, що вже раніше поселився був у Філядельфії. По приїзді він негайно шукав можливости одержати освіту, а головно піти до школи. Навчившись мови, почав працювати для асекураційних комерційних установ, але при тому не забував і про працю для своїх рідних організацій. Знаючи про Український Народний Союз, він постановив допомогти йому в організуванні нових відділів. Маючи знання асекураційної ділянки, він не мав перешкоди у закладанні відділів. Перший Відділ, який він заложив 16-го червня 1916 року —це був 163-ій-Т-во „Єдність". До Відділу вступив 31 член основоположник. Першим секретарем був обраний С. Гвіздь. Відтак 18-го липня 1918 року він заложив другий Відділ у Філядельфії, а саме — 62-ий Т-ва „Згода" до якого записав 14 нових членів. Крім того, С. Гвіздь, бувши фахівцем асекураційної ділянки допомагав порадою й іншим секретарям Філядельфії і околиці.

У 163-му Відділі св. п. С. Гвіздь на протязі довгих років був секретарем і виконував також і інші обов'язки. Найдовше він був головою, а відтак почесним головою аж до смерти. Покійний був кількакратно вибраний делеґатом на Конвенції УНСоюзу, де його часто вибирали до різних комісій, а найчастіше — до Статутової комісії.

Пишучи цю коротку згадку про союзового піонера, треба згадати, що в роках 1900 - 1948, себто до приїзду другої еміґрації (діпі) до Америки, рушійною силою був УНСоюз. Союз був промотором всієї громадсько-культурної праці. Відділи Союзу мали свої драматичні гуртки, хори, оркестри, спортові секції. Влітку у всіх місцевостях відбувалися „Союзові Фестини", а дохід з того вбільшості висилали на поміч до „старого краю". Таку працю у широкому маштабі переводив 163-ий Відділ під керівництвом св. п. Степана Гвоздя. Він зорганізував при Відділі аматорський гурток, хор і оркестру. Членами Відділу були переважно колишні мешканці села Теплиці, і тому 1926 року він заложив „Комітет тепличан" який мав придбати фонди на будову імпозантного народного дому в Теплицях. Комітет працював весь час, влаштовуючи різні імпрези, але за придбані гроші не вдалось перевести цей плян у життя. Воєнна хуртовина перешкодила в будові народного дому.

Згадуючи Покійного в першу річницю смерти, не можна поминути і того, що він, вже бувши хорим, весь час турбувався 163-им Відділом і УНСоюзом вцілому. При кожній нагоді завжди запитував, як розвивається Відділ. Вболівав, що Відділ тратить членів, а відтак радів, коли в 1976 році прийшов новий секретар Теодор Дуда і зараз же придбав для Союзу понад 100 нових членів.

У жовтні 1969 року Відділ бенкетом відзначив 50-річний ювілей своєї праці. Бувши у цей час головним радним УНС і головою Філядельфійської Округи, я мав нагоду бути учасником ювілею. Це ділось 13 років тому, але слова, сказані під час бенкету покійним Степаном Гвіздем, ніколи не забуду. Вони бо все актуальні і ними я кермуюсь у своїй щоденній професійній праці. Він тоді сказав: нашим обов'язком й завданням є завжди ставити УНСоюз на першому місці, кожний українець і українка повинні бути горді з того, що стали членом такої достойної організації, якою є УНСоюз. На жаль не всі так поступають.

Покійний залишив у смутку дружину Анну, ближчу й дальшу родину, а головно земляків тепличан, та велику союзову родину, для якої пропрацював 70 років.

Степан Гавриш

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи", англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 12

Карпатія—Кредитівка Вінніпег	25.00
Я. Рубель, Бейсайд	25,00
СУА, 82-ий Відділ, Ню Йорк	25.00
Ю. Г., Німеччина	20.00
В. Тунко, Мелфорт	19.00
О. Яхно, Лонг, Айленд Сити	15.00
О. Головко, Статен Айленд	10.20
С. Августович, Міннеаполіс	10.00
С. Андрусишин, Бріджпорт	10.00
Д-р Я. Бойків, Клірфілд	10.00
В. Ганяк, Сакон	10.00
І. Гентіш, Філядельфія	10.00
А. Кусніpчук, Елмгурст	10.00
А. Мазур, Джерзі Ситі	10.00
Д-р Я. Салецький, Дітройт	10.0
Т. Серафин, Елізабет	10.00
Г. Хринівська, Бетлегем	10.00
Й. Ярема, Плейнфілд	10.00
М. Крочак, Вайтстон	8.00
А. Карпенко, Савтфілд	7.00
М. Стефанишин, Філядельфія	7.00
М. Герлецький, Воррен	7.00
А. Наливайко, Чикаго	5.20
П. Базилевський, Річмонд Гілл	5.00
І. Бішко, Савона	5.00
К. Боднарчук, Асторія	5.00
М. Вітвік, І.Гановер	5,00
В. Гупаловський, Амстердам	5,00
К. Денисенко, Вашінґтон	5,00
М. Кобзан, Ст. Кетрінс	5,00
І. Крепіч, Палмертон	5,00
Б. Кунько, Роєлтон	5,00
С. Кухлевський, Трентон	5,00
М. Маланюк, Чикаґо	5,00
Н. Малькович, Дітройт	5,00
С. Онуфрій, Одубан	5,00
Е. Павліш, Бервин	5,00
М. Перхач, Бруклин	5,00
С. Чорній, Торонто	5,00
А. Яцюк, Дітройт	5,00
М. Фафендик, Шебойген	4,20
Л. Шеремета, Ню Кесл	4,20
В. Колодій, Нюберри	4,00
Я. Степовий, Норт Порт	4,00
І. Тріска, Іст Орендж	4,00
А. Зварун, Рослин Гайтс	3,00
С. Зобнів, Бінґгемтон	3,00
В.Котик, Дітройт	3,00
І. Котляр, Ірвінґтон	3,00
І. Патуляк, Перт Амбой	3,00
А.Богдановіч, Маямі	2,20
Д.Ф.Гованський, Йонкерс	2,20
А. Деркач, Ст. Кетринс	2,20
А. Камінський, Гемтремк	2,20
Н. Мацьків, Філядельфія	2,20
В. Миськав, Чикаґо	2,20
о. П. Баб'як, Болдер	2,00
К. Бойко, Провіденс	2,00
І. Борисенко, Піорія	2,00
О. Бриньовська, Ню Гейвен	2,00
А. Буцяк, Манчестер	2,00
І. Вацлавів, Балтимор	2,00
М. Гейниш, Бренфорд	2,00
М. Горішний, Джерзі Ситі	2,00
З. Єзерський, Клівленд	2,00
Н. Карачевська, Йонкерс	2,00
Н. Ковальська-Дерлер Гоффман Іст	2,00
Р. Кравець, Сиракюз	2,00
М. Лазар, Квейкертавн	2,00
К. Лисий, Сінсіннаті	2,00
М. Лінинський, Янґставн	2,00
Е. Магур, Ню Лісбон	2,00
М. Майорчак, Геркімер	2,00
Т. Матвіїв, Асторія	2,00
М. Міць, Стов	2,00
М. Обрусняк, Ню Йорк	2,00
о. В.Покотило, С.Бавнд Брук	2,00
Я. Попель, Клівленд	2,00
Т. Ракочий, Олбані	2,00
В. Сарахман, Філядельфія	2,00
І. Слободян, Баффало	2,00
В. Смала, Сиракюз	2,00
Б. Смолинський, Шрусбури	2,00
О. Тимцюрак, Милвокі	2,00
І. Холєва, Гемтремк	2,00
С. Чмель, Перу	2,00
В. Шпирка, Ірвінґтон	2,00
М. Яворський, Міннеаполіс	2,00
І. Левицька, Чикаґо	1,50
Е. Коцюба, Честер	1,00
А. Сітницька, Ню Йорк	1,00

Січневі святкування у Чикаґо



Під час бенкету з нагоди Січневих Роковин промовляє ген.—пор. К.Мандзенко, біля нього сидить (зліва) проф. М.Степаненко

Січневі Річниці незалежности і соборности української держави в Метрополітальному Чикаґо українська громада завжди відзначала врочисто і святково при співдії американських стейтових і міських чинників та з участю у тих святкуваннях визначних представників американського політичного світу.

Українська громада вже від років за почином о. митрата Бутринського відзначує день 22-го січня святковим апелем-зібранням на площі перед собором свв. Володимира й Ольги. Теж і цього року відзначено день 22-го січня апелем, але цим разом вже за старанням і під патронатом иллинойського Відділу УККА, в імені якого промовляв член управи інж. Степан Ґоляш. Звертаючися до численно зібраних учасників, а зокрема до шкільної молоді, С.Ґоліяш підкреслив наш національний обов'язок продовжувати традиції українських визвольних змагань і державницьких актів відновлення держави та брати активну участь у змаганнях за звільнення України з-під московської окупації.

Апель розпочато врочистим вивішенням українського і американського прапорів на окремих маштах, молитвою та відчитанням проклямацій посадника міста, губернатора та стейтової леґіслятури. Молитвою і відспіванням гимну закінчено цей апель.

Увечері був відправлений соборний Молебень з участю священиків обох українських церков з відповідною глибоко релігійно-патріотичною проповіддю о. митрата Бутринського. В цей день українські прапори повівали на державних будинках, на українських установах і підприємствах та приватних домах.

У неділю, 24-го січня, в авдиторії школи св. о. Миколая відбувся святковий бенкет, яким гідно й урочисто відзначено історичні дати 22-го січня.

Голова иллинойського Відділу УККА д-р Мирослав Харкевич, у своєму вступному слові, підкреслив значення і вагу цих дат в історії українського народу, які стали джерелом і натхненням дальших визвольних змагань у різних формах і формаціях.

Дальше ведення програми голова передав д-рові Тарасові Ґаврикові, молодому адвокатові, що недавно відкрив свою канцелярію, вихованцеві Осередку СУМ ім. М.Павлушкова в Чикаґо та надійному громадському і політичному діячеві, який зумів успішно вив'язатися із свого почесного завдання господаря святкового бенкету.

Після американського гимну, що його відспівала Галя Левунь, член СУМ і працівниця української щадниці „Певність" при фортепіяновому супроводі М.Гаврилюк, молитви пастора О. Гарбузюка, голови Євангельсько - Баптистського Братства у вільному світі, молитви-благословення о. митрата Бутринського та вечері, д-р М.Харкевич познайомив численно зібрану громаду з особою головного доповідача проф. д-ра Миколи Степаненка. Багатогранна діяльність, в першу чергу, як ученого й професора американських університитів, а останньо Центрально-мишиґенського університету, члена українських наукових установ, як НТШ, УВАН, Могилянсько-Мазепинської Академії, колишнього президента Українсько-Американської Асоціяції Університитських Професорів, а потім — активна участь на політичному полі, як член і екзекутивний секретар УРДП член Політичної Ради УККА, останньо віцепрезидент УНРади, публіцист і автор численних праць на різнорідні теми — ставить проф. д-ра М. Степаненка в ряди визначних діячів українського наукового, культурно-громадського і політичного світу.

У своїй доповіді проф. Степаненко дав обширну картину національних, культурних і соціяльно-політичних відносин часів Визвольних Змагань українського народу та розвитку нашої політично-державницької думки, який ішов прискореним революційним шляхом від автономії і федералізму почерез три перші універсали до незалежности й самостійности, проголошених у Четвертому Універсалі 22-го січня 1918 року, а рік пізніше — проголошення соборности української держави. Ці два акти, а вслід за ними акт 14-го березня 1939 року у Хусті та 30-го червня 1941 року у Львові залишилися безцінною спадщиною у нашій новітній історії, а з погляду міждержавного права — переконливими актами самовизначення і вияву волі українського народу до самостійностійного державного життя. У боротьбі за національні й людські права проти московського окупанта — український народ склав безчисленні жертви крови й майна і саме в Україні вперше заіснував так званий голокост у виді етноциду, ґеноциду та інших форм послідовного фізичного, морального й духового винищування українського народу. Про це ми мусимо пам'ятати, зберігати наші визвольні традиції і з кріпкою вірою у перемогу нашої правди працювати над прискоренням дня волі і свободи. Довготривалими оплесками вдячна публіка нагородила бесідника за його промову.

З нагоди Січневих роковин ген.–пор. Константин Мандзенко виступив із коротким бадьорим вояцьким словом-привітом, закликавши українську громаду не лише вшановувати й відзначувати ці річниці, але також повсякчасно маніфестувати нашу готовість до боротьби й праці та всебічної піддержки ідеалів 22-го січня.

Вже ввійшло в традицію в часі Січневих Роковин надавати почесне звання „Українського Мужа Року" американцям, які в своїй політичній діяльності присвячують увагу українським справам і проблемам і виступають на публічній арені в обороні права українського народу. Цього року Управа УККА в Иллиной вибрала на „Українського Мужа Року" сенатора Чарлза Г.Персі, який тепер очолює Сенатську комісію зовнішних справ. На цьому становищі він виявив себе гарячим прихильником і оборонцем національних і людських прав, поневолених Москвою народів, підносив свій голос в обороні українських політичних в'язнів Шухевича, Лук'яненка, Чорновола, Мешко, Попович й інших.

Тому що сен. Персі в той час перебував поза границями ЗСА, д-р Харкевич передав пропам'ятну почесну грамоту „Українського Мужа Року 1982-го" екзекутивному асистентові Роналдові С.Рудолфу, який відчитав особистий лист сенатора з подякою і запевненням, що справи поневолених народів Сходу Европи, а зокрема України, будуть йому і надалі близькі, й він докладатиме всіх зусиль, щоб давати їм належну підтримку.

Свято української державности завжди було ідеальною нагодою відзначувати почесними грамотами видатних українських діячів громадського, культурного й політичного життя нашої громади. Цим разом почесні грамоти одержали: Юлія Назаревич, мґр Володимир Ничай і інж. Антін Кущинський за свою віддану, послідовну й жертвенну працю на різних ділянках громадського життя.

Приємною несподіванкою був виступ видатного політичного діяча сучасної Польщі, представника профспілкової організації „Солідарність", який тепер перебуває в ЗСА і заступає її інтереси. Представлений д-ром Ю.Кулясом Мірослав Хоєцкі склав українцям привітання з нагоди роковин 22-го Січня та сказав, що нам усім треба спільно боротися проти нашого спільного ворога за наші незалежні самостійні держави.

Під час бенкету відчитано проклямації від посадника міста, від губернатора стейту і стейтової леґіслятури.

У мистецькій частині виступив танцювальний ансамбль „Україна" Осередку СУМ ім. М.Павлушкова, який затанцював два танці — „При криниці" і „Гопак", які, виведені гармонійно, прецизно і бравурно, були публікою тепло прийняті. Ансамбль „Україна" працює під мистецьким керівництвом хореографа Євгена Літвінова.

За почесним столом ми бачили архиєпископа УПЦ Константина в асисті о. Ситника, о. митрата Бутринського, о. В.Климчука, пароха катедри св.о. Миколая, пастора О.Гарбузюка з дружиною, проф. д-ра Степаненка, асистента сенатора Персі, стейтового репрезентанта Мирона Куляса, предсідника УНПомочі В. Мазура, д-ра М.Харкевича з дружиною, д-ра Ю.Куляса, д-ра Т. Гаврика з дружиною, Ю. Назаревич, мґра В. Ничая, інж. Кущинського та представників національних громад в Чикаґо, а саме Альбанії, Білорусії, Італії, Литви, Мадярщини, Польонії, Словаччини та місцевих представників американського політичного світу. Наспіли письмові і телефонічні привіти від організацій лотишів, естонців, болгар, румунів, кубинців, від конгресменів Гайда, Коллінса, Дервінського, Аннунція, генерального консула Литви Давзвардіса.

Молитвою, проведеною архиєпископом Константином, і відспіванням українського національного гимну закінчено святковий бенкет, яким гідно відзначено ці великі для українського народу річниці 22-го січня.

Роман Кобилецький

Відбулися Річні збори 37-го Відділу УНС

Елизабет, Н.Дж. — У неділю, 21-го лютого ц.р. оподудні в малій церковній залі при Ґрір авеню, відбулися Річні загальні збори 37-го Відділу УНС Сестрицтва „Любов".

Збори відкрила голова Анна Реклаітес, а секретарка Анна Гнатюк провела молитву. Після молитви, хвилиною мовчанки вшановано членок Відділу, які відійшли на вічний спочинок.

Секретарка А.Гнатюк перечитала протокол із попередніх Річних зборів, який прийнято без дискусій.

Головною метою зборів було вибрати нову секретарку, як і також нову управу Відділу та делеґата на 30-ту Конвенцію УНСоюзу. А. Гнатюк, яка вже віком не молода, після 39 років секретарської праці вирішила здати пост секретарки, бо вкоротці виїжджає з Елизабету до Північної Каролайни, де тепер живуть три її дочки з родинами.

Тому зразу ж приступлено до вибору нової Управи 37-го Відділу, до якої увійшли: Анна Реклаітес — голова, Павліна Макара — заступниця голови, Ольга Оседедчук — секретарка фінансова і рекордова, Мерієн Огар — касирка і заступниця секретарки, Марія Хитра і Юлія Полянська — члени Контрольної комісії.

Після короткої перерви з перекускою відбувся вибір делеґатки і її заступниці на 30-ту Конвенцію УНС. Вибрано О.Осередчук — делеґатку, а її заступницею А. Гнатюк.

О.О.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ШУМИЛОВИЧ НА ВИСТАВЦІ В ҐАЛЕРІЇ ЛІВЕР

Ню Йорк, Н. Й. — Олія Тараса Шумиловича, американський військовий хоронитель побережжя „Гамилтон — 1967" з колекції ляйтенанта Роберта Пітерсона появилася в ґалерійній секції останнього номера журналу композиторів, авторів і мистців Америки.

Мистець також візьме участь в груповій виставці Професійної ліги американських мистців в Лівер Гавзі при 390 Парк авеню в Ню Йорку від 12-го до 30-го березня 1982 року. На тій виставці можна буде оглянути праці членів з Ню Йорку й Коннектикат. Т. Шумилович виставлятиме графіку — портрет Патріярха і Кардинала Йосифа з нагоди 90-ої річниці з дня його народження.

ДУХОВНИЙ КОНЦЕРТ В КАРТЕРЕТІ

Картерет, Н.Дж. — Українська Православна Ліга — округ Ню Йорк-Ню Джерзі влаштовує в неділю. 14-го березня ц.р., о год. 3-ій по полудні в Осередку св. Димитрія — духовний концерт. Братимуть участь церковні хори: з Картерету, Кліфтону, Ірвінґтону, Мейплвуду і Бавнд Бруку. Кінцевою точкою буде спільний виступ усіх хорів. Чистий дохід призначений на виховання молоді.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 13-го БЕРЕЗНЯ 1982 р.

Джерзі Ситі, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 270 Відд., о год. 7-ій веч в УНДомі. Управа на 1982 р.: А. Струк, предс., В. Бутковський, рек. секр., С. Островський, фін. секр. і кас., А. Роїк, заст. фін. секр., В. Карий, В. Мацяк, Л. Ляхоцька — К. К. А. Струк, С. Островський, орг. чл. і предст. до УККА та Надг. Округи УНС. Делеґат на 30-ту Конвенцію УНС С. Островський, заст. Я. Залізко. Проситься чл. прибути і вирівняти чл. вкладки — Управа.

НЕДІЛЯ, 14-го БЕРЕЗНЯ 1982 р.

Рочестер, Н. Й. Місячні збори С-ва Пресв. Богородиці 36-ий Відд., о год. 1-ій по пол. у кафетерії школи св. Йосафата, 940 Рідж Рд. у Рочестері. Проситься чл. прибути і вирівняти чл. вкладки. — Стелла Гошовська, Марія Ковальчук, Параска Демянів.

ЗМІНИ ЦІН ЗА ОГОЛОШЕННЯ
у щоденнику „Свобода" та у "Ukrainian Weekly"

З уваги на підвишку поштової оплати (понад 100%) за висилку „Свободи" та „Українського Тижневика", як також поважний зріст цін паперу та інших друкарських матеріялів, Адміністрація „Свободи" є **ЗМУШЕНА** піднести ціни оголошень, які будуть обов'язувати з днем 1-го квітня 1982 р., а саме:

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 інч через одну шпальту —
за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки .... **$ 6.00**

1 інч через одну шпальту —
за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.) **$10.00**

Оголошення на 8 шпальт, без огляду на їх зміст по .... $10.00 за кожний інч.

Якщо до оголошення включається знімку — коштуватиме додатково:

Фоторепродукція на одну шпальту -------- **$ 8.00**
Фоторепродукція на дві шпальти -------- **$10.00**
Фоторепродукція на три шпальти -------- **$12.00**

Оголошення на чергове число мусить вплинути до Адміністрації 2 дні перед появою числа.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В АНГЛОМОВНОМУ ТИЖНЕВИКУ UKRAINIAN WEEKLY (НЕДІЛЬНЕ ВИДАННЯ)

1 інч через одну шпальту —
за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки -------- **$ 6.00**

1 інч через одну шпальту —
за праватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів, і т. д.) -------- **$10.00**

Оголошення на чергове, недільне видання, мусить вплинути до Адміністрації до ПОНЕДІЛКА.

Телефонічно оголошень НЕ ПРИЙМАЄТЬСЯ, тільки у наглих випадках.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВАСИЛЬ ПИЛИП'ЯК (Ліпчок) член УНС, Відд. 98-го ім. св. Володимира в Шенандоа, Па., помер 25-го січня 1982 року. Нар. 19-го червня 1924 р. в Лост Крік, Па. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку дружину Марію Анну і сестру Марію Лапецьку. Похорон відбувся 29-го січня 1982 р. на цвинтарі Благовіщення в Шенандоа, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Ольга Дудиш, секр.

ТЕКЛЯ КОРОЛЬКО, член УНС Відд. 356-го Т-ва „Карпати" в Омага, Неб., померла 17-го січня 1982 року на 73-му р. життя. Нар. 1908 року в Ряшеві, Західня Україна. Членом УНС стала 1957 року. Залишила в смутку сина Йосифа в Омага та брата в Франції. Похорон відбувся 20-го січня 1982 року на цвинтарі св. Марії Магдалини в Омага, Неб.

Вічна Їй Пам'ять!
Олекса Продивус, секр.

о. РОМАН ГАНАС, член УНС, Відд. 337-го ім Івана Франка в Балтиморі, Мд., помер 6-го грудня 1981 року на 82-му році життя. Нар. 3-го грудня 1900 року, в Сороках, пов. Львів. Членом УНС став у вересні 1949 року. Залишив у смутку трьох синів, Романа, Ореста і Олександра; двох братів з родинами, Стефана і Володимира. Похорон відбувся 10-го грудня 1981 року на цвинтарі церкви св. Михаїла в Балтиморі, Мд.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!